

PERIÓDICH INDEPENDENT

de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 1'00 plas. trimestre
Resto Catalunya. 1'50 » »
Resto d' Espanya 2'00 » »
Estranger. . . 15'00 » 1' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. 10 centims
Id. atrassat. 15 id.
Sucursal pera cartas y avisos:
er l' Arxiu lirich-dramátich de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

¡TORNEMHI!

Avuy creyem convenient procurar donar forma á la idea per nosaltres iniciada en l' article publicat lo día 25 de Maig en lo núm. 228 d' aquet periódich.

Per consegüent, per nostra part no quedarà en olvit lò que allí déyam.

Cada día estem mes persuadits de que a'l catalanisme li falta per criarse robust y créixer ab virilitat, la nutrició que se li pót donar desde la escola, tal com falta á las criaturas la llet de la mare ó de la dida per no aparéixer a'l sèr grans uns sers raquítics.

Avuy lo catalanisme conta ab defensors decidits y entussiasas.

Ab defensors que són personas de verdadera ilustració y alguns, bastants, molts d' ells, de gran saber.

Lo catalanisme és sens duple la causa que entre sos partidaris reuneix mes elements valiosos, adeptes mes instruits.

Precisament aquesta circumstancia és la que deixa compèndrer que li manca un altre element indispensable per reunir un contingent avassallador.

Li manca la forsa de'l número; li manca, no la simpatía (que aqueixa ja la tè) de'l poble, sino l' concurs decidit de las classes que no comprenen be que 'l catalanisme porta com senyera la bandera mes agermanada ab lo passat gloriós de nostra regiò; bandera que desplegada a'l vent ha de purificar la atmósfera, per' que 's respiri l' ayre sanítos y vivificador que logri rejuvenir en tothom lo vèr sentiment de'l patriotisme catalá.

Per' obtenir aquet resultat no basta que 's desarrolli la afició á la lectura catalana.

Com no basta tampoch que 'ls que sentint carinyo per la prempsa 's contentan, si no saben de lletra, ab

escoltar a'ls que en alguns punts llejeixen en tertulia periódichs populars en nostra llengua.

Es indispensable que la maynada sápigat desde l' aula llejir per sí mateixa en catalá, y llejirlo be.

Llejirlo á fondo.

Conéixer nostra historia y conéixerla tal com és.

Mes clar: convè que 'ls noys catalans, tingan instrucció catalana.

Que aixís com ara se 'ls ensenya á llejir y escriure be l' idioma castellá, se 'ls fassi apèndrer també á escriure y llejir ab perfecció l' idioma catalá.

Això tè gran importancia pera 'l catalanisme.

Mes gran de lò que sembla.

Y sobre tot, molt mes gran de lò que alguns catalanistas pensan.

No 'ns cansarem de ferho avinent, ni de treballar pera véurer arribar lo día de obtenir un resultat satisfactori en aquet punt.

Creiem que és difícil.

Pero no és imposible,

Y tenim fé en que 's lográ s' s persevera.

Per'xò no desistim, ni pensem desistir.

Seguint, doncas, nostre plan, anem á véurer de posarlo en planta.

He'us aquí un medi, lo primer que volem utilisar.

Es d' interés general que arrenca d' interessos particulars.

Es com si diguéssim un sistema d' irradiació.

En lo punt de partida de'ls radios hi ha ara, per nosaltres, los autors de gramáticas ó de projectes de llibres gramaticals.

Ells poden formar lo punt central de la circumferencia que ha de abarcar 'l cercle ahont ha de sèr après nostre llenguatge.

A ells nos dirijim.

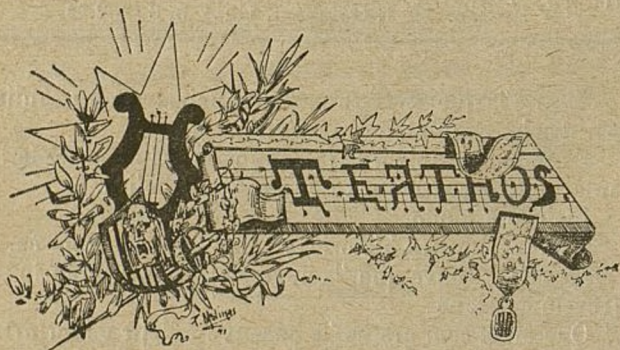
Si 'ls coneguèssim ó si sapiguèssim quí són, los invitaríam particularment.

No tenim tanta sort y per' ferho 'ns hem de váldrer

de la publicitat. Per aquet motiu és que, utilitzant l'espai que avuy 'ns toca, fem saber á tots los catalanistas á qui puga convenir la publicació d' una gramática oficial catalana, que si tenen la bondat de enviar á aquesta Redacció nota de'l seu nom y domicili, se 'ls avisará per' una reunió en la qual se deixarà precisada la manera mes convenient de conseguir com á oficial la obtenció d' una gramática catalana, y gestionar, un cop obtinguda, lo necessari per' que 's declari de text á l' ensenyarla en las escuelas de Catalunya.

Si són molts los qui accedeixin á aquet prech nostre, estarem contentíssims d' haverlo fet: si són pocs, estarem animats; si ningú respón á nostra idea, si tots se mostren sòrts á nostra veu, no 'ns desanimarem, porque 'ns consta que si no avuy demá, si no aquest any un altre á no tardar empro, algú escriurá lo llibre que és de necessitat inmensa, y alashoras tindrem ocasió de procurar, á pesar de'l descuyt de ls que haurían d' haverne passat ansia, que 's converteixi en realitat lo que ara és per alguns una ilusió, per altres una nimietat y per moltíssims—entre ells nosaltres—una consoladora esperansa que en molts cors manté viu lo foch de amor desinteressat á la terra ahont han nascut.

P. DR R.

Granvia.—La empresa no 's dona un moment de repós. La setmana passada donárem compte de tres estrenos; aquesta hem de tractar d' un altre.

L' obra s' titula: *Las once mil....*

Es d' argument molt prim y desde bon principi 's transparenteja. Lo final és molt inverossímil y precipitat. Hi ha llenguatge de tota mena. Certs pensaments s' han d' agafar ab pinsas.

Lo treball de'l Sr. Lleó poca cosa té recomanable. Podríam sentetisar-lo en dos mots: música pretensiosa.

No té ni una idea que 'l músich hagi estat felis en sa concepció.

Lo duo de ls dos tiples, faltat d' inspiració, no té ni una frase que cridi l' atenció, ni l' interés de'l públich. Y no solsament la melodia és mansa y vulgar, sino que també ho és lo ritme ab que comensa.

Las coplas corejadas que canta 'l Sr. Las-Santas, adoleixen de'l mateix defecte: y peca de falta d' originalitat lo pasdoble ó marxa de'l segon quadro.

En fi: 'l Sr. Lleó no va estar felis ni acertat en sa obra.

Es mes hò *El duo con la Sultana*, de'l mateix autor.

—Dilluns d' aquesta setmana tingué lloch en aquet teatro una funció extraordinaria, dedicada á la memoria de'l may prou plorat poeta D. Frederich Soler.

Sé llejiren alusivas poesías, se coroná 'l basto de'l

insigne dramaturg y 's cantá un himne per' veus y banda, expofés per' la cerimonia.

Y ab tot aixó 'l teatro plentíssim.

En un de ls palcos hi vejérem á l' eximia escriptora espanyola D.ª Emilia Pardo Bazán en companyia de ls Srs. Gobernador y Alcalde.—F.

ESTIUHENCAS

Molts de ls que tenen rals, afició tenen á aná á fora á l' estiu:
los uns hi van sols á pendre' aygas,
altres á pendre' ls vins.

Per entre la montanya
y per un camí estret,
ne puja una familia
suant casi tots ells.

Vers la font de la Mina
fan via alegrement
y a'l sèr allí tots beuen
d' aquella ayga en excès.

Un cantiret de llauna
després se 'n portan plé
y cap á la masia
s' entornan satisfets.

Allá á la matinada
ningú pót dormir gens;
per dintre la masia
tothom gran feyna te.

Es la forsa de l' ayga
que 'l seu efecte ha fet.

Es de nit; tothom descansa,
tot és quietut;
la lluna ab son brill de plata
escampa llum;
l' ayga que baixa llisquenta
pe'l riu avall
murmura besant las rocas
sense parar.
Las fullas de tots los arbres
fan lò mateix;
murmuran també impulsadas
pe'l suau oreig.
Si 's pogués sabé' 'l que 's diuen
durant la nit,
¡qué n' hi hauria de misteris
á descubrir!

Lleuger un rossinyol de branca en branca
va saltant molt alegre y molt festiu:
de prompte a'l cim d' un arbre
s' atura, canta y riu.

Un altre rossinyol per allí passa
ab una espiga a'l bèch
y a'l véurer aquell altre, a'l cel mirantne
deixa anar un gemech.

Y és qu' ells com las personas
quant solen passar penas ó perills
envejan l' humor d' altres
que voldrían tan sols pera' ls seus fills.

Quant un jove s' acosta
á una noya de'l poble y ab prudencia
li tira algún piropo,
(parlo per experiència)
¿sabeu lò que respón la tal xicota
mostrant son colrat físich?
Li clava una mirada de despreci
y li diu ademés:—¡Ahont vá aquest físich!

Prop de l' ayga cristallina
que baixa pe'l riu furienta

s' hi véu un jove pintor
ab artística paleta.

A l' entorn mils y mils arbres
de dimensions molt diverses
donan á ne 'l siti aquell
un molt pintoresch efecte.

Lo pintor ab pòls segur
reparteix colors alegres,
donant vida ab son pinzell
á la tela que te a'l frente.

¡Llor á la joventut
que ab afició y ab má destra
reproduheix lo mes bell
que ha fet la naturalesa!

Arremangat de camas y de brassos
sosté un home grans lluytas.
seguint pe 'l riu, amunt, pèra pescarne
un peix que 'n diuhen truytas.
Tres horas fa que corre y que la xarxa
escampa: pro hi ha calma
y ab tot y sa afició posarhi tota
¡pobret! no pasa un alma.
A'l sèr ja post lo sol se 'n tòrna á casa
y descansar espera,
confiat que tal volta un altre día
hi haurá millor pesquera.
Quant és á mitja nit, sol, s' esbalota
mostrant gran alegría
y, un cop ja beu despert, se dona compte...
¡de què truytas somia!

J. ASMARATS.

Ribas, Juliol de 1895.

Qüestió delicadíssima

La premsa és un poder. Tant és aixís, que pòt fer bè y pot fer mal.

Si no mes fes bè, seria una de las millors institucions; pero no 'n fa sempre, y lò pitjor és que algú 's val de la premsa per fer mal.

Los que 'ns dediquem á escriurer pèra 'l públich, tenim deber de vetllar pe 'l prestiji de ls periódichs, á ff de procurar que 's toquin sempre ab gran elevació de miras tots los assumptos que deguin ferse públichs.

Per sort som molts y molts los periodistas que cumplim semblant obligació, no tractant las qüestions sense estarne perfectíssimament enterats, en especial si per la sèva índole poden causar perjudici moral ó materialment á algú en particular.

No direm, donchs, si convè anar ab peus de plom quant lo perjudici particular que pòt ocasionarse és á la vegada moral y material.

D' aquesta classe és lo que han tractat alguns periódichs ocupantse de l' inspirat poeta mossen Jascinto Verdguer en vista de un comunicat que va fer insertar en *El Noticiero Universal*.

Ab l' afany de saber noticias de lò que 's podfa despèndrer de l' escrit á que 'ns referim, ab lo bon desitj d' afavorir a'l pobre sacerdot, han agalat uns quants l' assumpto pe'l seu compte, y guiats uns per apassionament, altres per fins polítichs ó antireligiosos, han fet suposicions infundadas, treynt conseqüencias falsas y lent novela alhagadora de ls instints populars, per' crear atmósfera contraria á personalitats determinadas; ab tot lo qual en lloch de fer bè a'l simpátich mossen Verdguer és mes que probable que pitjorarán la sèva situació.

Nosaltres sabem de cert molt de lò que hi ha en aquesta qüestió delicadíssima, y per no tenir tots los

datos necessaris, hem callat fins ara pe 'l bè que volem á l' autor de l' extrany comunicat: y si avuy, en vista de las inexactituts propaladas (potser per algú ab mala intenció), escribim las presents ratllas, és per demanar á la premsa que se 'n ha ocupat que ans de tornarhi s' enteri de la vritat en bonas fonts, y á la que no n' ha parlat que suspengui l'èr judicis y apreciacions inmotivadas, ja que així ho reclama la delicadesa de l' assumpto.

Enterantse'n be y despullantse de tota passió, sabrán qui són los *verdaders protectors* de mossen Jascinto, qui atenta á la sèva llibertat, qui 's val de la sèva desgracia y qui fa y farà tots los possibles per millorar la sèva sort.

Ho repetim: es qüestió delicadíssima, y no déu parlar-se'n per fer escándol improcedent, sino per consolar y ajudar l' home que, poguent estar com lo peix á l' aygua, 's troba avuy en un trance apurat de la sèva vida.

Montepío Catalá.—PRESIDENCIA:—A fin de que las personas que desean esterarse de los Estatutos puedan verificarlo en locales céntricos, se hace público que se hallan de manifiesto en los siguientes puntos: Freixuras, número 6, almacén de pieles; Tallers, 45, 1.º, imprenta; Hospital, 107, sastrería, y Asalto, 25, almacén de muebles.

En los citados puntos hay también hojas de inscripción y se darán cuantos detalles sea menester.

Barcelona 26 Julio de 1895.—*El Presidente*, José María Pous.

Cada día 's reparteixen prospectes anunciant la fundació de novas germandats.

Això és una proba de que s' escampa la llevòr de'l humanitarisme y per conseqüencia és un síntoma consolador; perque mes val que las personas de poca posició 's gastin una petita cantitat mensual prevenint las contingencias d' una malaltia, que no pas que la empleyin en associarse á certas associacions recreativas que, si las freqüentan és pe 'ls pobres un lloch de vici y de malestar en la familia, y encara que no hi acudin, sempre aquella mesada serveix per sostenir societats que, ab la escusa de favorir á treballadors, contribuheixen á perjudicar ab erróneas doctrinas a'ls que están compresos en sas llistas y fins a'ls germans d' ofici en general.

Però la mateixa abundò de germandats novas, indica que hi ha de haver diferents condicions en los reglaments, resultant aixís que no s' atèn á diferents medis ó sistemas per implantar benéficamente lo socorro á necessitats, sino que 's buscan variacions de forma que, diguemho clar, enllepoleixin a'ls que llejeixin superficialment las grans ventatjas que alguns prospectes posan de relleu.

La competencia que s' ha establert avuy día en lò que 's relaciona ab l' auxili mútuo permet dir que aquest important assumpto és considerat per algú com una industria, com un modo de viurer á expensas de ls estalvis de la classe á que 's vól fer véurer que será beneficiada.

Això es hipócrita, és disfressar 'l lucro particular ab lo traje de'l bè, és taparse 'l rostre ab una careta que, sent simpática, no deixa véurer las riallas que a'l seu dessota fan los que la portan, cada vegada que pescan algún cándido que s' hi deixa caurer.

Aquets reclutadors fan mes mal que bè a'l socorro mútuo, y és precis fèr públicas las artimanyas de que 's valen per reclutar germans per medi de prospectes que passen á domicili, fentlos recullir ab la adhesió de ls que s' enlluernan ab las grans ventatjas que se 'ls ponderan y que casi sempre, quant vé 'l cas de tocarlas, resultan ilusorias.

Los que aixís buscan lo foment de las germandats, semblan repartidors de novelas per entregas, ó reclutadors de quintos.

¡Cuydado, donchs, treballadors! No 'n féu cas d'aquets anuncis ni de las paraulas alhagadoras en pró de associacions que aixís se propaguin, perque després us trovareu havent fet desembolsos per algú que se us xuclará las mesadas, havent tingut bon cuydado de que fins que ja heu afliixat la primera y 'ls drets d'entrada no sapiguent, per exemple, que 'l Director és inamovible, ó que cad' any se us cobrarà una cantitat de cada un, constituintse ell d'aquet modo una renda vitalicia.

També poden caurer los que be no ho mirin, en mans de altres que, á pretext de fer un periódich, nó mes per aquet cantó buscan la manera de que 'ls associats los paguin una cantitat crescuda per' dir quatre quijotadas tractant á molts de timadors y fins pitjor, y escusantse de cumplir lo pago á germans quant están malalts.

Convé que 'ls treballadors mirin be ahont se fican avans de afliixar la mosca. Per 'xo 'ls donem lo crit de alerta y 'ls prevenim.

Totas aquestas agencias (que no són altra cosa abrigantse la capa de Juntas Directivas) no tendeixen a'l bé general de 'ls germans, sino a'l be particular de qui forma aixís germandats.

Obrers, no us fieu de programas, de prospectes, de circulars: volgueu lleir detalladament los estatuts avans de resoldre'us, y en quant veyeu un fundador-director que ho és per la vida, ó un Delegat general que no pót ser remogut, ó un Inspector que té facultats omnímodas, escameuvos: quant lleiu massa ventatjas, ja respecte á violarlas que 's prometen y no 's passen; ja en quant á admétrer associats á qualsevol edat, etz., etz., aneu alerta, estigueu previnguts, que tal vegada darrera de tals programas y de ventatjas tantas hi ha 'l llop disfressat ab pell d'ovella.

Las germandats que ofereixin més garantias per' que 'ls malalts cobrin; las que estigan administradas á entera y lliure voluntat de 'ls individuos tots; aquellas que no guardin los fondos pera 'ls privilegiats, sino que paguin a 'ls malalts en épocas de salut y de epidemia; las altrás que fomentin la instrucció per medi de bonas lecturas que sigan útils a 'ls associats que no están malalts; las que 's fundin per ampliar l' auxili, introduhinthi innovacions pera 'l bé de 'ls mes pobres; en fi, las que donan los substdis día per día si 'l malalt ho vól, aqueixas són las que han de sér buscadas.

¿N' hi ha gayres á Barcelona?, 's preguntarà.

Sí, que n' hi ha: de moment sabem *El Amparo Moderno*, acreditada, y que és de las que proporcionalment té mes capital; la de *S. Manuel*, que en poch anys ha millorat molt, y 'l *Montepio Catalá*, que en curt temps ha prés gran increment, fins a 'l punt de que autoritats digníssimas la recomanan pe 'l fi moralisador á que aspira, ademés de 'ls propósitos bons y humanitaris de 'ls Estatuts.

Aquesta té encara una ventatja, una novetat que no és en cap altra. Si 'l soci té interès per la germandat, li resultan de franch las sévas mesadas; de modo que per un cantó se li abona lo que per altra paga.

En efecte: la mitja pesseta que paga cada nou associat quant ingressa és pera 'l soci que 'l proposa; resultant que si algún presenta dos germans en un mes, cobra duas mitjas pessetas, cantitat igual á la pesseta de 'l seu recipi: per lo tant, cobra en una má lo que ab l'altra paga; aixó es, lo sèr de 'l *Montepio Catalá* si 'l soci vól no li cósta res: s' hi pót sèr de franch.

Vejí's si hi ha cap germandat que dongui aquesta ventatja tan positiva.

Y tal ventatja individual és a 'l mateix temps en bé de 'l Montepio.

Per' demostrarho, farem un próxim article.

U. C. B.

INTIMA

Dalt las ufanosas brancas
d' un arbre altiu, corpulent,
aquet matí festejaban
en veu baixa dos aucells.
Sota mateix, crestallina

brollaba una font; l' oreig,
fentne remoure las ayguas
no deixaba entèndrer rés
de lo que las aus se deyan
movent graciosas lo bèch.

La parella enamorada
sòm nosaltres, àngel mèu;
la font, la veu calumniosa
d' aquet món que 'ns aborreix.
Pero no temis' espera,
que á 'l últim trionfarém.
¿Qu' es la justicia de 'ls homes
comparada ab la de 'l cel?

ERRAT

Carta oberta,

al amich y aventatjat escriptor Ramón Ramón

(RAMONET R.)

Era l' dijous... no; 'l divendres (puig ja havían tocat las dotze de la nit.) Surtia de 'l teatro, quant va tancarme 'l pás una dona; pero ¡quina dona! No 't diré mes sino que en vint anys que fa que estich en aquet món de monas (ó de micos) may havia tingut lo gust de presenciar un corte de fesomia de 'l rostro de la cara tan virginal.

La següa per dos motius, primer perque ella passaba devant meu, y segón, perque jo anaba radera seu.

Cada nit que anaba a'l teatro de 'hont surtia, se 'm feya llarguíssim aquell trajecte que dista desde 'l carrer de Mallorca á 'l de Tallers, que és á casa... de 'l propietari; pero lo que es aquella nit vaig trobar curt, molt curt lo passeig de Gracia.

Arribo á la Rambla; ella tómba, ficantse en lo carrer ahont tinch lo domicili y anant á parar, per casualitat, á l' escala que está frente mateix de la de casa.

Jo no vaig dirli res: Sòch molt curt, ho confesso; no goso, y després no sé que haurias fet tu en mon lloch: figura't que no anaba sola, sino acompanyada de dos caballers... que anaban á peu.

Aixó va sèr motiu mes que suficient per' que jo callés... y m' enamorés com un boig (un boig enamorat, se entén) d' aquell àngel, presentat devant ma vista, després de *Los Condenados*.

¿Creurías que á l' endemà, lò primer que vejí després de llevarme, va sèr 'l idol de mon malestar?

¡Ella, ella estaba en lo seu balcó! Jella va mirarmel jella va somriure'm y ella doná lloch á que jo escrigués, enviantli mes tart per conducte d' un vehí, los següents versos:

«Vehina, no sé per quina
rahò vosté á mi m' agrada:
no sé si serà casada,
soltera, viuda... ó cosina
d' algún cosí; per lo tant
espero que m' ho dirà:
sòch franch ja ho véu, pót maná'
d' un seu servidor constant.»

No van passar sis horas sens que jo rebés per mans de 'l carter, un sobre que contenia la contestació que ara copio:

«Per lo lacónica que és
la carta que m' ha enviat
contesto de molt bon grat...
que no li contesto res.
Si á vosté li agrado jo,
també m' agrada vosté:
deixi's donchs de sapigué'
y endevant la professó.»

Ja és un cas ben apurat. No puch compèndrer si aquesta dona intenta rifarse'm ó si se m' está rifant. Com que cap vegada m' havia atrevit á fer una declaració per l' estil, sòch ignocent encara: m' falta experiencia y per lo tant, t' escrich aquesta missiva en la seguritat de que tu podrás aconsellarme.

Ara t' recomano molta prudencia: són cosas aquestas que no está bé que 's fassin públicas.

Sempre teu amich

SALVADOR BONAVÍA.

Impresiones

¡Madre mía! ¡madre mía!
—exclamé al amanecer.—
Mi padre me hizo saber
que la pobre no existía.
Al templo me dirigí
y de hinojos suspirando
fui la oración murmurando
que desde niño aprendí.
Desde entonces comprendí
la verdadera oración;
con la mayor devoción
fui mi rezo el más ferviente;
al cielo llevé la mente
y á tí, madre, el corazón.

ALEJANDRO BOCIO HERNÁEZ.

Sisé Certámen literari d' Olot

que tindrà lloch un de'ls dies de la Mare de Déu
de'l Tura

CARTELL

PREMIS ORDINARIS.—1. *Flor natural*: premi anomenat d'honor y cortesia, ofert pe'l «Centre». S' adjudicarà á la millor poesia de tema lliure. L' autor, com és costum, deurà ferne present á la dama de sa elecció, la que, proclamada REYNA DE LA FESTA, desde son lloch presidencial entregarà 'ls premis.

2. *Una ploma d' or*, ofrena de'l «Centre», á la millor poesia sobre fet històric de nostre Principat, preferint, en igualtat de circumstancies, la que canti un aconteximent de nostra encontrada.

2 (bis.) *Un objecte d' art*, ofrena que fá l' Illm. Ajuntament d' aquella vila, á la millor oda a'l insigne olotí D. Joan Pere Fontanella.

PREMIS EXTRAORDINARIS.—3. Lo Rvnt. Dr. D. Esteve Ferrés, Párroco, fa donació d' *Un álbom artístich* á la preferent poesia que, en millor forma y estil, respongui a'l lema *Lo millor d' Olot* (endevinalla).

4. *Un objecte d' art* que ofereix l' Excm. é Illm. senyor D. Joseph Morgades y Gili, Bisbe de Vich, pera adjudicar a l' autor de'l millor treball que desenvolli'l tema següent: *Vida y fets de Bernat Tallaferro, Comte de Besalú*.

5. *Una ploma de plata*, ofrena que fa don Joseph Puig, diputat provincial, pera la millor poesia, catalana ó castellana, que canti un fet històric de la comarca olotina.

6. D. Marian Bassols y Prim, diputat provincial, ofereix *Un objecte d' art* a'l millor treball que, en prosa ó vers, catalá ó castellá, canti ab mes veritat històrica, *algún de'ls culminants epissodis de'ls voluntaris catalans á la guerra d' Africa*.

7. D. Joseph Esquena y Más, President de'l «Centre», ofereix *Un objecte d' art* a'l qui millor compari, en vers ó prosa, la diferencia de la *grandesa de la Nació espanyola quant se governaba pe'l sistema regional ab lo de'l centralisme*.

8. La familia de D. Joaquim Vayreda (q. e. p. d.), ofereix *Un escullit dibuix a'l llapis*, obra de'l difunt pintor, pera ésser adjudicat á l' autor de la poesia que millor glosi, ó quant' menos pugui dur per lema lo salm que diu: *Requiem eternam dona eis Domine; et lux perpetua luceat eis*.

9. D. Joseph Berga, director de la escola de dibuix, regalará *Un estudi panorámich de nostres Pirineus*, original de'l donador, á la mes bona y original rondalla pirinenca.

10. D. Marian Vayreda, pintor olotí, dona *Un quadre*, original de'l donador, a'l mes ben escrit treball en prosa, sobre *costums encontradas*.

11. D. Miquel Blay, esculptor olotí y resident á París, enviará *Una obra d' art esculptòrica*, original de'l donador, á la millor poesia de tema lliure.

12. D. Laureá Barrau, pintor, ofereix *Un estudi de'l natural*, pintat durant sa estada en lapoblació, d' Olot á la mes inspirada poesia dedicada á la memoria de don Joaquim Vayreda (q. a. c. s.)

13. D. Enrich Galvey, pintor, fa donació de *Un quadre* de'ls que pintarà durant sa estada en dita vila, a'l millor treball en prosa que sigui alusiu al malaguanyat pintor olotí, D. Joaquim Vayreda (q. a. c. s.) com á pintor espanyol y reformador d' escola.

14. D. Menció Domenge, pintor olotí, dona *Un quadre*, original de'l donador á la millor poesia amorosa.

15. D. Celestí Devesa, esculptor olotí, fa donació de *Un bust*, modelat en terra cuyta, a'l autor de la mes inspirada poesia lírica de tema lliure.

16. D. Joseph Berga (fill), esculptor olotí, ofereix *Un grupo en terra cuyta, representant un epissodi de l' any vuyt*, á 'ls mellors estudis, notas ó bocetos por una novela.

17. La casa «El Arte Cristiano», de'ls Srs. Vayreda y C.^{as}, ofereix *Una imatge de cartró-fusta*, ricament decorada, á l' autor de la millor poesia mística de tema lliure.

18. Uns joves de la *creme*, que ja han passat de la quinta, fan ofrena d' *Una obra d' art esculptòrica*, adquirida d' un de nostres artistes olotins, pera que s' adjudiqui á l' autor que ab més sombra y bon humor, en un treball en prosa ó vers, *expliqui la manera més fácil ó indiqui 'ls medis per' arregar á una pubilla aixeriada y que tingui forsa rals*.

19. Una joves catalanistas ofereixen *Una obra d' art*, adquirida d' un de nostres artistes olotins, a'l millor treball en prosa ó vers, humorístich y de bona lley.

20. La Junta Organisadora ofereix *Un objecte d' art*, á la millor composició de vers, humorística, de tema lliure.

BASES. Lo Jurat concedirà tants accésits y mencions honoríficas com cregui convenientes.

Tots los treballs haurán d' ésser inédits, poguentse presentar escrits en catalá ó castellá tots los que s' expressen en sos respectius temas, tenint en compte que haurán d' ésser exclusivament en catalá totes las composicions que obtin á premis, qual llengua no s' indiqui.

Se reserva 'l Jurat per un any, á contar desde 'l dia de la festa, la propietat de las obras premiadas.

Tots los treballs deurán ésser remesos a'l Secretari de 'l Jurat Calificador, passeig de 'l Firal, avans de'l dia 25 d' Agost vinent inclusiu.

Lo Jurat Calificador lo constituiran los Srs. D. Angel Guimerá, president; D. Joseph Saderra, vis-president; D. Joseph Colomer, D. Joan Barnadas, vocals; D. Francisco Lacot, secretari.

La despedida de'l quinto á sa estimada

Surt, nena, á la finestra
perque me'n haig d' anar;
me'n haig d' anar y voldria
avans ab tu parlar.

Me'n vaig cap á la guerra
per ma dolenta sort
ab l' ánima partida
de pena y de dolor.

Los que van á la guerra
s' exposan á morir.
¡Qui sab si la sort fera
m respectará á mí!

No tinch pare ni mare
ó a'l menys no sè qui són;
lo teu amor, es l' únic
que he conegut a'l món.

Si morís en la guerra
(lo qual pot molt ben sèr),
si be per mi m doldria
per tu m doldria mes.

Me'n vaig; ¡á Deu, m' aymia!
no ploris, nena, no;
fem vots per' que aquí m torni
ben sá Nostre Senyor.

Jo t' jur durant ma ausència
de'l poble en que nasquí
la teva imatge hermosa
dur sempre en mon maji.

Y si de cás tu m juras
serme igualment fidel,
farás que s' endolceixi
de lo meu cor lo fel.

JOAN VILA Y GASPAR.

Mataró 22 de Juliol.

Las funcions teatrals van seguint aixís aixís. Concurrència justa (deu s'er causa de la calor); pero, no obstant, la societat «Nova Constancia» va sempre avant.

Dissapte, per mediació d'algún socio, és fèu *La òliga negra*, funció que ja s'havia fet en Euterpe. 'L Sr. Borrás s'hi conquistà molts aplausos per lò be que despenyà son paper. Las Srtas. Sala y Morera molt be: 'ls Srs. Virgili, Serrallera, Guitart, Odena y tots hi donaren lo relleu merescut.

Ahir, diumenje, en Euterpe representaren *En el pilar y en la cruz*, ab éxit, puig també hi haguè aplausos per lò be que fòu representat.

Hi ha grans preparatius per 'las Santas; se farán grans funcions de teatro y 'l dia 28 corrida de toros y varias diversiones de totas classes.—E. R.

Olot 23 de Juliol.

Avuy deu debutar una companyia de sarsuela, dirigida per D. Enrich Soler y pe'l mestre D. Joseph M. Comellas, ab la obra *Campanone*.

Lo personal de la companyia, segons los programas, és lo següents: Primera tiple; Agna Ferrer; tiple cómica, Enriqueta Soler; tiple característica, Dionisia Lopez; segonas tiples, Josepha Giménez y Salvadora Navas; primer tenor, Joaquín Romani; barítono, Enrich Soler; tenors comichs, Joan Felix y Albert Gumí; primer baix, Joan Peri; segonas parts, Pere Doménech, Joseph Pujol y Joseph Mariscot; apuntadors, Francisco Vilarroya y Jaume Gómez, dotze coristas.

Ademés hi haurá tretze musichs.—J. MESTRES.

DESDE CUBA

L'estreno de "María Rosa" á la Habana

Escrich baix la agradable impressió que causa en 'l ánimo de tothom que estigue net d'egoismes y rancúnias de'l ofici, l'espectacle d'un éxit delirant y espontani, ahont la claque no s'agita ni los previnguts llensan la baba verinosa del despit. Lo públich de la Habana coneix 'l *Mar y cielo* de nostre valió compatrici en qui no saben qué admirar més, si 'l seu privilegiat talent ó la modestia excessiva que l'adorna; pero las circunstancias en que va representarse la obra feren que la critica se cebés en ella d'una manera desusada é injusta ja que hi ha qüestions entre bastidors que surten de vegadas á la superficie y sols qui está en 'l *intrínquilis* és capás de figurarse que la tragedia del Guimerá fòu molt censurada perque 'l perdona-vidas de la critica teatral volia *reventar* á l'actor que feya de protagonista per lò pecat de no haver obtingut aplausos en un teatro de Madrid en l'estreno de la *Muralla de hielo*, qual autor es avuy lo Pontífice máximu de la critica habanera.

Se anuncia *María Rosa* y és precis tenir en compte que la calor, la crisis y la guerra tenen allunyat al públich de 'ls teatros que van arrastrant una vida miserable. La Lluïsa Calderón, la que en la coronada vila feu la *Blanca* de *Mar y Cel*, és avuy empresaria del gran Teatro de Tacón desde que Vico l'abandoná, y tingué la bona ocurrencia de advertir que la traducció feta per Echegaray de'l drama *María Rosa* havia sigut cuidadosament estudiada.

Y vingué la nit de l'estreno y allí vaig véurer en los palcos y llunetas una bona representació vendrellenca. Per davant mateix de'l palco ahont jo estava ab mi familia veyá al senyor Riera y sa simpática esposa, arreu descubria, un fill de la vella Palfuriana: l'Antonet Vives, en Berenguer, en Bassa, lò meu germá, en Queralt, casi

tots havían assistit formant part del numerós públich que omplia la gran sala.

Lo heterogeni de'l públich prorrumplí en estrepitosa salva de aplausos a'l final de'l primer acte, convertintse en un diluvi de *bravos* y aclamacions a'l terminarse la obra. Lo telò tingué que aixecarse catorze vegadas en mitx de un deliri entusiasta.

Hi ha motiu que justifiqui tanta adhesió després d'havernos dit qu'en la coronada vila l'éxit havia sigut duptós? Si.—Ademés de la acceptació de l'obra estrenada, lo públich reivindicaba en *María Rosa* lo judici que alguns feren de'l *Mar y Cel*. Precisament brotá mes expontani l'aplauso per quant l'autor ha anat á buscar l'acció en las esteras més modestas de la societat actual demostrant que las passions y 'l xoch lo mateix se produheixen entre los encopetats peesonatjes que en la mes humil classe de 'ls obrers Crítich hi haurá que voldrá senyalar com á defecte aquesta pobresa escusantse en que resulta anti-estética, pero contra tal aseveració hi ha infinitat d'obras sancionadas per mil públichs que farán bona la intenció d'en Guimerá. Si lo mérit existeix en las filigranas d'un llenguatge com la *Mariana*, doble será la singularitat meritoria de l'aor a'l fer parlar degudament á uns personatjes de 'ls quals no s'pót apartar la llengua que 'ls hi es peculiar sense incórrer en puliments que desdirian ni tampoch en vulgaritats que serían pitjors. L'autor ha de tenir un tacto molt exquisit y sense ell perilla l'óara. Guimerá ha demostrat tenirlo en totas las esferas. *Rey y monjo* y *María Rosa*; *L'ánima morta* y *La Boja*, ho pregonan ben alt. En totas las sevas obra s'hi descubreix una má segura, hábil, que sab moure y fer parlar a'ls personatjes ab una fidelitat tan precisa que 'l públich se creu transportat á la vida real.

Ha sigut una de las nits en que mes me sentia lligat a'l escenari.

(De El Vendrellense).

—Avuy repartim per folletí las planas 21, 22, 27 y 28 de la comedia *Colls y punys*.

—Han surtit cap á Bilbao 'ls coristas que perteneixen á la *Associació de Coros de Clavé*, á tí de donar allí la gran festival que está anunciada baix la direcció de'l reputat mestre Goula (pare). N'hi van uns vuycents.

—La direcció de'l jove mestre Sr. Morera ha partit pe'l mitj á la societat Euterpe, puig á conseqüencia de las innovacions que tractaba d'introduhir en la marxa artística y que tantas dissensions van armar 'ls coros no s'hi han conformat, havent nombrat director, com ja tenim dit, a'l distingit mestre Pérez Cabrero. Los que volen s'er modernistas formarán *cau* apart, y volent sostenir a'l Sr. Morera s'han separat de 'ls altres y 's proposan fer molt. Veurem si farán ré.

—Entre 'ls periódichs que han honrat la memoria de'l inolvidable Pitarra, hi figura *La Trompeta*, de Reus, que ha publicat un número orlat extraordinari ab lo retrato de l'eminent poeta y bon número de treballs alusius a'l mérit de'l difunt Mestre en Gay saber, sostenedor de nostre teatro.

—Hem tingut ocasió de lleir la sarsueleta *Las Traviatas*, original de D. Lluís Millá.

D'aquet aplaudit autor coneixiam alguns treballs de'l repertori de casa: pero no havíam apreciat cap obra escrita en castellá.

Las Traviatas és de'l género que avuy está en boga en los teatros de *sarsuela chica*; pero és una *sarsuela chica* molt mes gran que altrás móltas que 'l públich tolera sense rahó.

Si totas fossin com aquesta, 'l género valúria mes de lò que val: perque 'l Sr. Millá ha trobat un argumentet senzill y cómic que está desenvollopant ab molta gracia, haventhi escenas de bona sombra y abundant en l'obra 'ls xistes y la galanura en la dicció.

Hi ha alguns coros picarescos, sense traspasar los límits de las conveniencias de'l teatro.

Reasumint. *Las Traviatas* és un bonich quadro còmic-líric de'l teatre contemporani.

—Los periòdichs de Valencia tributan grans elogis á'l distingit actor D. Antón Labastida que ha donat en aquella capital algunas funciones extraordinarias, desempeñant los papeles de primer galán en las producciones *El gran Galeoto*, *La pasionaria*, *La vida es sueño* y otras en las que ha sigut molt aplaudit.

Creiem justas las alabanzas que á'l Sr. Labastida van dirigidas, puig haventlo vist treballar en aquesta ciutat, hem tingut ocasió de conèixer lo mérit de tan apreciable artista.

—La Associació Popular Regionalista ha traslladat son domicili á'l carrer de Escudillers Blancs, 8, 1.ª y en son nou local ha celebrat una vetllada com tribut á la memoria de l' ilustre poeta Frederich Soler, la qual va estar concurrendíssima, haventla presidida l' alcalde Sr. Rius y Badia.

Felicitem á la Junta per haver honrat ab un acte de aquesta classe á'l mes popular de 'ls autors moderns de Catalunya.

—La funció en honor de Frederich Soler, donada en lo teatro de la societat *Círculo Apolo*, de Figueras, s' va compòndrer de *Las joyas de la Roser* y *¡Cosas de l' oncle!*, obras de'l malhaurat Pitarra.

Van péndre'hi part la Sra. Alentorn y 'ls Srs. Galí, Molinas, Cofau, Fortonet, Albert, Callís, Basa, Ventura, Rodejá y Canadell.

També hi va péndrer part la banda de'l regiment de guarnició en Figueras y s' van lleir poesias alusivas.

Lo teatro estaba endolat: la concurrencia fou numerosa, y 'l producte líquit va destinarse á repartir comestibles a'ls pobres.

Felicitem á la referida Societat.

—En lo Prado Saburense, de Sitges, també s' ha celebrat funció. ab *Las joyas de la Roser*, per tributar un recort a'l gran vate D. Frederich Soler. A mes se va coronar lo seu busto, que aparegué en l' escenari al mitj de un artístich monument devant de'l qual se van lleir poesias y 'l Sr. Rusiñol va lleir un bonich discurs-biografía de'l finat.

La funció va sèr digna de l' objecte per' que va organisarse.

GEROGLÍFICH

× ×

T T T T T T

LO LO

K

EXVI

t

IX EN

JAUME BALAGUER Y SOLER.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 = Poble catalá.
 3 6 5 3 7 6 2 9 = Nom de dona.
 8 9 3 4 8 8 9 = Drama catalá
 9 4 6 7 6 9 = Carrer de Barcelona.
 8 8 7 6 7 = Volátil.
 6 7 2 3 = Carrer de Barcelona.
 7 8 2 = id. id.
 6 5 = Nota musical.
 3 = Consonant.

PAU ROVIRA.

Han enviat las solucions á las cavilacions del núm. 233, los Srs. Vicens Giménez, Atrapanaños, Bentura, Cornucopia y A. B. C.

A aquestos y a'ls altres que las envihin, si remeten també las de'l número d' avuy, se 'ls regalará un tomet de versos.

CORRESPONDENCIA

Andreu Massagué (Tarrassa): pe'l correu.—R. Pons: no está bé.—Gabriela Anbau: no hi va cábrer.—Joseph Oromí Arús: no és prou correcte y te afirmacions massa atrevidas.—Pal y Trocas: algún día había d' errarla.—E. Roig (Mataró): dijous sens falta tindrà 'ls exemplars.—Pont. D. Joseph Serra (Moyá): comprenem sas rahons: pero vostè no s' ha fet càrrech de la idea.

Imp. Pujol y C. - Tallers, 45

CASAS RECOMANADAS

Magatzem de pells de **J. Pous**, Freixuras, 6.

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

La Imperial, Conde del Asalto, 25.

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurní, 14, 1.º

Sastrería de Teatros

DE

FRANCISCO TEY

Se llogan tota classe de trajos per' ópera, sarsuela, vers y disfressas

Sadurní, n.º 14, primer

La Gran Liquidación

LA CASA QUE DA LOS MUEBLES MAS SÓLIDOS Y BARATOS

Un mobiliario non plus ultra

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas rejilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 — Barcelona

VIUDA Y NUVIA

Sarsuela en un acte y en prosa

ORIGINAL DE

J. SERRA BARRIS

MÚSICA DE

C. Ignasi Barris

De venta a'l preu de **2 RALS** en las librerías de Puig (Plassa Nova, 5), Viuda Mayol, (Fernando, 13) y Arxiu de'l Sr. Bonnin (Passatje Madoz, 5, 2.º, 2.º)

SANTASUSANA

Santasusana Santasusana

MAQUINAS PER CUSIR
Y PER FER MITJA

APARATOS DE PENDRER DUTXAS

Preus sens competencia

Carrer de 'l Carme, 34.—Barcelona

ARXIU Y COPISTERIA

(VERS Y MÚSICA)

DE

Joseph Bonnin

Puntualitat y esmero en servir

Passatge de Madoz, núm 5, 2.ª

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums

DE

Juan Ayné

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas

JUAN BUSQUETS

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las Exposiciones de Paris y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos

DE JEREZ Y MÁLAGA

Despacho: **BAJA S. PEDRO, 28**

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con marmol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25

GRAN TALLER DE SASTRERÍA

La Moda Elegante

7, Plaza Santa Ana, 7

INMENSO Y VARIADO SURTIDO
en géneros de alta novedad para la presente temporada

Trajes á medida desde 4 á 25 duros

Corte y confección inmejorables

Ayuntamiento de Madrid